

Έμφυλη βία, κορωνοϊός και γυναικείο κίνημα στην Τουρκία, μέσα από συνέντευξη της Εφης Κάννερ στο ΚΥΠΕ

Κατακόρυφη αύξηση σημειώθηκε στην Τουρκία κατά την περίοδο του κορωνοϊού στα περιστατικά έμφυλης βίας με το γυναικείο κίνημα στη χώρα, να δίδει τα τελευταία χρόνια έναν δυναμικό και ενεργό αγώνα ενάντια στις δολοφονίες, τους βιασμούς και γενικά, την βία κατά των γυναικών. Ένα γυναικείο, φεμινιστικό κίνημα, που αποτελεί μια ισχυρή και ίσως τη μόνη αποτελεσματική κοινωνική αντιπολίτευση στην Τουρκία, όπως επεσήμανε στο ΚΥΠΕ η Έφη Κάννερ, καθηγήτρια Τουρκικής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Όπως σημειώνει, η Ομοσπονδία Γυναικείων Συλλόγων της χώρας (Türk Kadın Dernekleri Federasyonu) ήδη από τις αρχές Απριλίου εκτιμούσε ότι η σωματική βία είχε αυξηθεί κατά 80%, η ψυχολογική βία κατά 93%, ενώ οι αιτήσεις για τα καταφύγια κακοποιημένων γυναικών είχαν παρουσιάσει αύξηση της τάξης του 78%.

Η κ. Κάννερ που έχει μελετήσει με φοιτητές της την έμφυλη βία στην Τουρκία, μελέτη η οποία παρουσιάστηκε στον τόμο «Τουρκία. Βία, αντίσταση και πολιτική στον καιρό της κρίσης», σε συνέντευξή της στο ΚΥΠΕ, εξήγησε γιατί η δράση αυτού του κινήματος και αυτών των γυναικών είναι μια ελπίδα.

«Πουθενά η πολιτική του αυταρχισμού και των διακρίσεων που ακολουθεί η τουρκική κυβέρνηση δεν φαίνεται καθαρότερα από ό,τι στον τελευταίο νόμο για την αποσυμφόρηση των φυλακών λόγω της πανδημίας». Η κ. Κάννερ ανέφερε η πρώτη εκδοχή αυτού του νομοσχεδίου περιλάμβανε στους αποφυλακιστέους βιαστές και άτομα που είχαν καταδικαστεί για άσκηση έμφυλης βίας. «Η

πρόβλεψη αυτή άλλαξε υπό την πίεση του τουρκικού γυναικείου κινήματος και οι συγκεκριμένες κατηγορίες δεν περιελήφθησαν στα μέτρα της αποφυλάκισης».

Ωστόσο, πρόσθεσε, οι ομάδες αυτές επωφελήθηκαν από τις αοριστίες της υφιστάμενης νομοθεσίας, ώστε να αποφυλακιστούν, κάτι που θέτει σε μέγιστο κίνδυνο τη ζωή και την ασφάλεια πολλών γυναικών και παιδιών.

Παρατήρησε ότι στον νόμο περί αποσυμφόρησης των φυλακών, στον οποίο προβλέπεται η αποφυλάκιση πολλών εγκληματιών του ποινικού δικαίου και η ένταξή τους σε ανοιχτές δομές επιτήρησης, δεν γίνεται καμία αναφορά στους πολιτικούς κρατούμενους – δημοσιογράφους, πολιτικούς, μέλη οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και γενικότερα υπερασπιστές της ελευθερίας της έκφρασης. «Οι άνθρωποι αυτοί που άσκησαν αντιπολίτευση –πολιτική και κοινωνική- στο κυβερνών κόμμα εγκαταλείπονται έτσι στην τύχη τους και αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο του θανάτου».

Το γυναικείο κίνημα στην Τουρκία

Η πιο σημαντική κοινωνική αντιπολίτευση στην Τουρκία είναι το γυναικείο κίνημα, που χρονολογείται από τη δεκαετία του '80, αλλά ουσιαστικά ανάγεται στην εποχή της ύστερης οθωμανικής περιόδου, σύμφωνα με την Ελληνίδα Καθηγήτρια. Το ανεξάρτητο γυναικείο κίνημα στην Τουρκία, πρόσθεσε, έχει σηκώσει το βάρος για τα πολιτικά δικαιώματα των γυναικών, τον νέο αστικό κώδικα του 1926 που καταργούσε την πολυγαμία και αφαιρούσε τις αρμοδιότητες των θρησκευτικών λειτουργών από το οικογενειακό και κληρονομικό δίκαιο.

Μετά το πραξικόπημα του Εβρέν το 1980, το γυναικείο κίνημα σήκωσε και πάλι το βάρος της κοινωνικής αντιπολίτευσης, σημείωσε λέγοντας ότι αυτό το κίνημα έχει μια μακρά διάρκεια,

συνοχή και μαζικότητα που δεν έχουν στον ίδιο βαθμό τα άλλα κινήματα στην Τουρκία. «Και γι' αυτό το λόγο συνεχίζει παρά την καταστολή που δέχεται».

Εφερε ως παράδειγμα τα επεισόδια στη μεγάλη κινητοποίηση των γυναικών στην Κωνσταντινούπολη την Ημέρα της Γυναίκας τον περασμένο Μάρτιο, όπου παρά την απαγόρευση της πορείας, αυτή είχε μαζική συμμετοχή και έγιναν 24 συλλήψεις, «πράγμα πρωτοφανές».

Η βία κατά των γυναικών αυξήθηκε μετά το 2007

Η βία κατά των γυναικών στην Τουρκία είναι διαχρονική, αλλά κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης του AKP, κυρίως μετά το 2007 υπάρχουν οι δολοφονίες γυναικών που γίνονται κυρίως από νυν ή πρώην συζύγους, λόγω του αιτήματος των γυναικών για διαζύγιο. Αυτό, σύμφωνα με την κ. Κάννερ, είναι απότοκο της διολίσθησης της κυβέρνησης AKP προς τον αυταρχισμό μετά το 2007, αφού έμεινε χωρίς εσωτερικό και διεθνή έλεγχο και την απομάκρυνση από την ΕΕ από το 2008 και μετά.

«Οπότε αυτός ο αυταρχισμός άρχισε να εκφράζεται και με την έμφυλη βία, τη βία εναντίον των γυναικών. Από την άλλη τα ευρωπαϊκά, δυτικά πρότυπα άρχισαν να γίνονται πιο ισχυρά και οι γυναίκες στην Τουρκία άρχισαν να ζητούν μια καλύτερη ζωή, διαζύγιο, να πάρουν τη ζωή τους στα χέρια τους, με αποτέλεσμα αυτό που βλέπετε».

Το 2016, με τον αγώνα του γυναικείου κινήματος, ανέφερε, είχε αποτραπεί η έγκριση του κυβερνητικού νομοσχεδίου που ουσιαστικά νομιμοποιούσε τους βιασμούς ανηλίκων, επιτρέποντας τον γάμο μεταξύ του βιαστή και του θύματος, με τη συγκατάθεση της οικογένειας του θύματος, και υπό επιτήρηση για ένα διάστημα ώστε να διαπιστωθεί ότι το ζευγάρι ζούσε αρμονικά. «Πρόκειται για ένα τερατούργημα το οποίο απέτρεψε ο αγώνας του γυναικείου κινήματος. Τότε αντέδρασαν όχι μόνο οι γυναίκες που

συμμετείχαν στο κίνημα, αλλά και εκείνες που πρόσκεινται στο πολιτικό ισλάμ, Βουλευτές, δημοσιογράφοι και ο φιλοκυβερνητικός σύλλογος KADEM».

Υπάρχουν, συνέχισε, και πιο ριζοσπαστικές φωνές εντός του πολιτικού ισλάμ για ίση αμοιβή, ίση εργασία, εγκυμονούν την κυβέρνηση και κυβερνητικούς παράγοντες για το λεξιλόγιο που χρησιμοποιούν όταν αυτό νομιμοποιεί την έμφυλη βία.

Η εξάπλωση των αιτημάτων του γυναικείου κινήματος από τα μεγάλα αστικά κέντρα σε όλη την Τουρκία, ανέφερε η κ Κάννερ, επί διακυβέρνησης AKP επεκτείνεται και πλέον περιλαμβάνει γυναίκες των λαϊκών στρωμάτων. Υπάρχει πλέον συνεργασία «φιλοκοσμικών» και «θρησκευόμενων» γυναικών σε κοινές οργανώσεις, που έχουν έντονο φιλοκυβερνητικό λόγο, αλλά και αντικυβερνητικό όπως στην πλατφόρμα «Σταματήστε τις δολοφονίες γυναικών», σημείωσε λέγοντας ότι παράρτημα της εν λόγω πλατφόρμας υπάρχει στο Ικόνιο, σημείωσε, μια πολύ συντηρητική πόλη.

Η μαντίλα πλέον δεν απασχολεί την κοινή γνώμη εντός Τουρκίας

Η μαντίλα πλέον δεν είναι θέμα που απασχολεί κανέναν στην Τουρκία, ανέφερε απαντώντας σε σχετική ερώτηση η ακαδημαϊκός, υπενθυμίζοντας ότι νομικά από το 2013 η χρήση της έχει εγκριθεί, πράγμα που πρακτικά ίσχυε από πολύ πιο πριν. Οι ακτιβίστριες στο γυναικείο κίνημα, είπε, δεν έχουν κανένα πρόβλημα είτε με την μαντίλα είτε με τους θρησκευόμενους ανθρώπους.

Όσον αφορά τη θέση της γυναίκας στην περιοχές με κουρδικής καταγωγής πληθυσμό στην Τουρκία, η Εφη Κάννερ επεσήμανε ότι σε αυτές τις περιοχές υπάρχουν καταπιεστικές πατριαρχικές δομές, αλλά παράλληλα το γυναικείο κίνημα έχει έντονη δράση. «Υπάρχουν οργανώσεις, όπως το ίδρυμα KAMER που το 1997 είχε

ιδρυθεί από Κούρδισσες, και τώρα απευθύνεται σε όλες τις γυναίκες που καταπιέζονται από τις πατριαρχικές δομές». Γι' αυτό, εξήγησε, αντιμετωπίζουν την επιφύλαξη του τουρκικού κράτους αλλά και του τοπικού πληθυσμού και κυρίως από το PKK, το οποίο θεωρεί ύποπτη τη στάση του KAMER.

Δεν γνωρίζουν στην Ευρώπη και διεθνώς το γυναικείο κίνημα στην Τουρκία

Στην Ευρώπη αλλά και διεθνώς, η κοινή γνώμη λίγα πράγματα γνωρίζει για το γυναικείο κίνημα στην Τουρκία, σημείωσε η κ. Κάννερ παρατηρώντας ότι ενώ οι εκτός χώρας μένουν στο θέμα της μαντίλας, στην Τουρκία αυτό έχει ξεπεραστεί. «Στη μαυρίλα που επικρατεί στην Ευρώπη, το γυναικείο κίνημα στην Τουρκία δίνει μια ελπίδα. Εγώ όταν διαβάζω για τις δράσεις αυτών των γυναικών, ανοίγει η καρδιά μου και είναι από τα λίγα πράγματα που στον σημερινό πολιτικό κόσμο μου δίνουν ελπίδα».

Οι οργανώσεις των γυναικών στην Τουρκία ωστόσο, πρόσθεσε, έχουν διεθνή αναγνώριση, συμμετέχουν σε δραστηριότητες διεθνώς και λαμβάνουν χρηματοδότηση από ξένους οργανισμούς, ταμεία του ΟΗΕ, ανθρωπιστικές οργανώσεις αλλά και τουρκικά ιδρύματα.

Εάν θεωρούμε ότι κάποια πράγματα ο Τούρκος Πρόεδρος τα κάνει για εσωτερική κατανάλωση, είπε η Ελληνίδα ακαδημαϊκός, αυτό σημαίνει ότι ο κ. Ερντογάν έχει πρόβλημα νομιμοποίησης που πηγάζει από την κοινωνική αντιπολίτευση την οποία στην Τουρκία εκφράζει το γυναικείο κίνημα, το κουρδικό κίνημα και άλλα κινήματα.

«Αντέχει το γυναικείο κίνημα; Αντέχει και ενδυναμώνεται. Με τη συμμετοχή νέων γυναικών, γυναικών από τα λαϊκά στρώματα και κυρίως οι θρησκευόμενες. Μπορεί να μην συμφωνούν απόλυτα με τους στόχους όλου του γυναικείου κινήματος, αλλά συμφωνούν απόλυτα με τον τερματισμό της βίας κατά των γυναικών. Δεν την δέχεται κανένας».

Σημείωσε δε ότι οι γυναικείες οργανώσεις στην Τουρκία έχουν καθημερινή παρουσία στα δικαστήρια όπου εκδικάζονται υποθέσεις έμφυλης βίας, δολοφονιών και βιασμών και στηρίζουν τα θύματα και όχι μόνο.

Η δράση του κινήματος είπε, υπερβαίνει τα φύλα, φέρνοντας ως παράδειγμα την εξέγερση των εργατριών στο εργοστάσιο καλλυντικών Flormar, θυγατρική της Yves Rocher, στο Γκεμπζέ, επειδή ζήτησαν ίση αμοιβή και ίση εργασία. Οι γυναίκες αυτές, με τη στήριξη ανδρών συναδέλφων τους, για ένα χρόνο διαμαρτύρονταν έξω από το εργοστάσιο, από την άνοιξη του 2018 μέχρι την άνοιξη του 2019. Η κ. Κάννερ υπενθύμισε ότι τις είχαν επισκεφθεί τότε οι αρχηγοί της αντιπολίτευσης, Κεμάλ Κιλιντσοντάρογλου και Μεράλ Ακσενερ, ενώ και οι συνδικαλιστές στο εργοστάσιο της μητρικής εταιρείας στη Γαλλία είχαν καλέσει τον κόσμο σε μποϊκοτάζ των προϊόντων της εταιρείας στη Γαλλία, σε ένδειξη συμπαράστασης στις Τουρκάλες εργάτριες. «Οι περισσότερες από τις οποίες φορούσαν μαντίλα».

(ΚΥΠΕ/ΡΠΑ/ΓΒΑ)

Πηγή:

<http://www.cna.org.cy/webnews.aspx?a=22fe101f6b2c45f59865be5d9e84342c&fbclid=IwAR0AoDZoiSfz8E-qcHfagSruDiuBoxNEhrUVZFp2bL6Yv7JxhYhqFyd8bMw>